

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wprowadzenie	XV
Rozdział I. Urlop macierzyński	1
1. Prawo pracownicy do urlopu macierzyńskiego	1
1.1. Nabycie prawa do urlopu	1
1.2. Poród w okresie urlopu wychowawczego lub bezpłatnego	2
2. Wymiar urlopu macierzyńskiego	3
2.1. Wymiar urlopu w razie śmierci dziecka	4
2.2. Zgon dziecka przed 8 tygodniem życia	5
2.3. Zgon dziecka po 8 tygodniu życia	6
2.4. Wymiar urlopu w razie oddania dziecka	6
3. Zasady wykorzystywania urlopu macierzyńskiego	7
3.1. Korzystanie z urlopu przed porodem	8
3.2. Wniosek o urlop	8
3.3. Korzystanie z urlopu po porodzie	9
3.4. Przerwanie urlopu	9
3.5. Zakaz zrzeczenia się prawa do urlopu macierzyńskiego	11
4. Prawo do części urlopu pracownika – ojca wychowującego dziecko i pracownika – innego członka najbliższej rodziny	11
4.1. Nowe definicje w Kodeksie pracy	12
4.2. Rezygnacja z części urlopu przez pracownicę – matkę	13
4.3. Rezygnacja z części zasiłku przez ubezpieczoną – matkę	15
4.4. Rezygnacja z części urlopu przez pracownicę niezdolną do samodzielnej egzystencji	16
4.5. Rezygnacja z części zasiłku przez ubezpieczoną niezdolną do samodzielnej egzystencji	18
4.6. Rezygnacja z części urlopu przez hospitalizowaną pracownicę – matkę	19
4.7. Rezygnacja z części zasiłku przez hospitalizowaną ubezpieczoną – matkę	22
4.8. Zgon pracownicy lub ubezpieczonej – matki	23
4.9. Porzucenie dziecka przez pracownicę lub ubezpieczoną – matkę ..	24

4.10.	Korzystanie z urlopu, gdy matka dziecka nie jest ubezpieczona	26
4.11.	Podjęcie zatrudnienia przez matkę dziecka	28
5.	Ochrona stosunku pracy w czasie urlopu macierzyńskiego	29
5.1.	Wypowiedzenie zmieniające	30
5.2.	Umowa terminowa	31
6.	Powrót pracownika do pracy po urlopie macierzyńskim	31
6.1.	Obowiązek dopuszczenia do pracy	31
6.2.	Wynagrodzenie po urlopie macierzyńskim	32
6.3.	Urlop wypoczynkowy po urlopie macierzyńskim	32
Rozdział II. Uprawnienia ojcowskie		35
1.	Urlop ojcowski	35
1.1.	Prawo do urlopu	35
1.2.	Wymiar urlopu	37
1.3.	Zasady wykorzystywania urlopu	37
1.4.	Przerwanie urlopu	39
1.5.	Powrót do pracy po urlopie	40
1.6.	Ochrona stosunku pracy w czasie urlopu	40
1.7.	Urlop ojcowski a urlop wypoczynkowy	41
2.	Zwolnienie od pracy w związku z urodzeniem się dziecka	42
Rozdział III. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego		45
1.	Prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego	45
2.	Wymiar urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego	47
3.	Zasady wykorzystywania urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego	48
4.	Ochrona stosunku pracy w czasie urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego	49
5.	Powrót do pracy po urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego	50
Rozdział IV. Urlop rodzicielski		53
1.	Prawo do urlopu rodzicielskiego	53
2.	Wymiar urlopu rodzicielskiego	54
2.1.	Pełny wymiar urlopu	54
2.2.	Przerwanie i skrócenie urlopu	55
3.	Zasady wykorzystywania urlopu rodzicielskiego	56
3.1.	Wspólna opieka rodziców nad dzieckiem	56
3.2.	Wykorzystywanie urlopu w częściach	57
3.3.	Minimalna długość części urlopu	59
3.4.	Wniosek o urlop	60
3.5.	Rezygnacja z urlopu	62
4.	Łączenie urlopu rodzicielskiego z pracą	63
5.	Wydłużenie urlopu rodzicielskiego	65
6.	Ochrona stosunku pracy w czasie urlopu rodzicielskiego	67

7. Powrót do pracy po urlopie rodzicielskim	69
8. Urlop rodzicielski dla rodziców adopcyjnych i rodzin zastępczych	70
9. Urlop rodzicielski udzielany nie później niż 21 dni po porodzie	71
9.1. Spóźniony wniosek	72
9.2. Podział urlopu między rodziców	73
10. Przepisy przejściowe	76

Rozdział V. Wypłata zasiłku macierzyńskiego z tytułu podlegania

ubezpieczeniu chorobowemu	79
1. Prawo do zasiłku macierzyńskiego	79
2. Okresy pobierania zasiłków macierzyńskich	83
2.1. Maksymalny wymiar zasiłku przed porodem	83
2.2. Zasiłek macierzyński z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie ...	85
2.3. Pobyt ubezpieczonej w szpitalu	88
2.4. Skrócenie okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego	89
3. Zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka po ustaniu	
ubezpieczenia chorobowego	89
3.1. Zasiłek macierzyński z tytułu urlopu ojcowskiego	90
3.2. Termin złożenia wniosku o urlop rodzicielski	90
3.3. Zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu	
macierzyńskiego	93
3.4. Zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu na warunkach	
urlopu macierzyńskiego	94
3.5. Zasiłek macierzyński z tytułu korzystania z urlopu	
rodzicielskiego	95
3.6. Zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka w trakcie urlopu	
wychowawczego	100
3.7. Zasiłek macierzyński za okres ustalony w Kodeksie pracy jako	
okres urlopu rodzicielskiego w razie urodzenia dziecka w trakcie	
urlopu wychowawczego od 2.1.2016 r.	102
3.8. Brak prawa do zasiłku macierzyńskiego	103
3.9. Wysokość zasiłku macierzyńskiego	103
3.10. Zasady okresu przejściowego	110

Rozdział VI. Podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego przysługującego pracownikom .....

1. Przychód stanowiący podstawę zasiłku	113
2. Składniki wynagrodzenia przyjmowane do podstawy wymiaru zasiłku	
i nieuwzględniane w tej podstawie	115
2.1. Nagrody i dodatkowe wypłaty	117
2.2. Premia za pracę grupy	118
2.3. Zasiłek po ustaniu zatrudnienia	118

2.4.	Składniki za okresy miesięczne	119
2.5.	Składniki za okresy kwartalne	119
2.6.	Składniki za okresy roczne	120
3.	Uzupełnianie podstawy zasiłkowej	120
3.1.	Wynagrodzenie zmienne	121
3.2.	Urlop bezpłatny	122
3.3.	Urlop wychowawczy	123
3.4.	Wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy	123
4.	Składniki przysługujące do określonego terminu	125
5.	Zmiana wymiaru czasu pracy a podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego	126
6.	Ustalanie przeciętnego wynagrodzenia za okres 12 miesięcy	127
6.1.	„Dniówka” zasiłku	127
6.2.	Zatrudnienie krótsze niż 12 miesięcy	128
6.3.	Zmiana warunków zatrudnienia	128
7.	Minimalna podstawa wymiaru zasiłku	129
8.	Maksymalna podstawa wymiaru zasiłku	133
9.	Ponowne ustalanie podstawy wymiaru zasiłku lub podstawa kontynuowana	134
10.	Podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego dla ubezpieczonych niebędących pracownikami od stycznia 2016 r.	136
10.1.	Uzupełnianie podstawy	139
10.2.	Ograniczenie podstawy składki chorobowej	140
11.	Dokumentowanie prawa do zasiłku macierzyńskiego	140
11.1.	Zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego	141
11.2.	Urodzenie dziecka podczas pobytu za granicą	141
11.3.	Poród po ustaniu ubezpieczenia w przypadku ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy	142
11.4.	Poród po ustaniu ubezpieczenia w przypadku rozwiązania stosunku pracy z naruszeniem przepisów prawa	142
11.5.	Przyjęcie dziecka na wychowanie	143
11.6.	Przyjęcie dziecka na wychowanie w ramach rodziny zastępczej	143
11.7.	Zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego	144
11.8.	Rezygnacja z pobierania zasiłku macierzyńskiego po 14 tygodniach urlopu macierzyńskiego	144
11.9.	Rezygnacja z pobierania zasiłku macierzyńskiego po 14 tygodniach urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego ..	145
11.10.	Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo- lecniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym albo zakładzie rehabilitacji leczniczej	146
11.11.	Zasiłek dla ojca dziecka, gdy matka skracza okres pobierania zasiłku	146

11.12.	Śmierć ubezpieczonej matki dziecka lub porzucenie przez nią dziecka	147
11.13.	Śmierć nieubezpieczonej matki dziecka lub porzucenie przez nią dziecka	147
11.14.	Zaniechanie wypłaty zasiłku w związku z rezygnacją z jego pobierania przez ubezpieczoną matkę dziecka z orzeczoną niezdolnością do samodzielnej egzystencji	148
11.15.	Zasiłek dla ojca dziecka lub innego członka rodziny, gdy ubezpieczona matka dziecka nie może sprawować opieki nad dzieckiem w związku z posiadaniem orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji	149
11.16.	Zasiłek dla ojca dziecka lub innego członka rodziny, gdy ubezpieczona matka dziecka nie może sprawować opieki nad dzieckiem w związku z posiadaniem orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji	150
11.17.	Zasiłek dla ojca dziecka lub innego członka rodziny, gdy matka dziecka przebywa w szpitalu	150
11.18.	Przerwanie pobierania zasiłku macierzyńskiego z powodu pobytu ubezpieczonej matki dziecka w placówce leczniczej	151
11.19.	Podjęcie wypłaty zasiłku matce dziecka po przerwie spowodowanej pobytem w placówce leczniczej	152
11.20.	Zasiłek dla ubezpieczonego ojca dziecka w związku z podjęciem zatrudnienia przez matkę nieposiadającą tytułu do ubezpieczenia	153
11.21.	Podwyższenie zasiłku do kwoty świadczenia rodzicielskiego	154
11.22.	Zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego, gdy zasiłek za okres bezpośrednio poprzedzający był pobierany przez tego samego ubezpieczonego	155
11.23.	Zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego, gdy zasiłek za okres bezpośrednio poprzedzający był pobierany przez drugiego z rodziców	156
11.24.	Zaniechanie wypłaty zasiłku w razie rezygnacji przez ubezpieczoną matkę dziecka z urlopu rodzicielskiego w całości lub w części	158
11.25.	Wypłata zasiłku za okres urlopu rodzicielskiego nieprzypadający bezpośrednio po poprzednim okresie wypłaty (16 tygodni)	158
11.26.	Zasiłek za okres urlopu ojcowskiego	160
12.	Zasiłek macierzyński wypłacany przez ZUS	160
13.	Rozliczenie składkowo-podatkowe zasiłku chorobowego i macierzyńskiego	164
14.	Rozliczenie składkowo-podatkowe zasiłku macierzyńskiego i wynagrodzenia za pracę	168

Rozdział VII. Wzory dokumentów	171
1. Wzory dotyczące pracodawcy	172
1.1. Udzielenie pracownicy urlopu macierzyńskiego przed porodem ...	172
1.2. Udzielenie pracownicy urlopu macierzyńskiego po porodzie	173
1.3. Udzielenie pracownikowi urlopu rodzicielskiego łączonego z pracą	174
1.4. Udzielenie urlopu rodzicielskiego	175
1.5. Odmowa dopuszczenia do pracy w trakcie urlopu rodzicielskiego	176
1.6. Udzielenie urlopu macierzyńskiego ojcu lub innemu członkowi najbliższej rodziny	177
1.7. Udzielenie urlopu rodzicielskiego ojcu lub innemu członkowi najbliższej rodziny	178
1.8. Udzielenie urlopu macierzyńskiego na warunkach urlopu macierzyńskiego	179
1.9. Udzielenie urlopu ojcowskiego	180
2. Wzory dotyczące pracownika	181
2.1. Wniosek pracownicy o udzielenie urlopu macierzyńskiego przed porodem (art. 180 § 2 KP)	181
2.2. Wniosek pracownicy o udzielenie bezpośrednio po urlopie macierzyńskim urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze (art. 179 ¹ § 1 KP)	182
2.3. Wniosek pracownicy w sprawie rezygnacji z korzystania z urlopu rodzicielskiego w całości lub w części (art. 179 ¹ § 4 pkt 1 KP)	183
2.4. Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko o udzielenie urlopu rodzicielskiego w całości lub części (art. 179 ¹ § 4 pkt 2 KP)	184
2.5. Wniosek pracownicy w sprawie rezygnacji z pozostałej części urlopu macierzyńskiego (art. 180 § 4 KP)	186
2.6. Wniosek pracownicy legitymującej się orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji w sprawie rezygnacji z pozostałej części urlopu macierzyńskiego (art. 180 § 6 KP)	187
2.7. Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie pozostałej części urlopu macierzyńskiego (art. 180 § 9 KP)	188
2.8. Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie pozostałej części urlopu macierzyńskiego (art. 180 § 10 i 11 KP)	189
2.9. Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie pozostałej części urlopu macierzyńskiego w przypadku zgonu pracownicy/ ubezpieczonej – matki dziecka (art. 180 § 12 KP)	191

2.10.	Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie pozostałej części urlopu macierzyńskiego w przypadku porzucenia dziecka przez pracownicę/ubezpieczoną – matkę dziecka (art. 180 § 13 KP)	192
2.11.	Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie części urlopu macierzyńskiego w przypadku zgonu matki dziecka nieobjętej ubezpieczeniem chorobowym albo nieposiadającej tytułu do objęcia takim ubezpieczeniem (art. 180 § 15 pkt 1 KP)	193
2.12.	Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny części urlopu macierzyńskiego w przypadku porzucenia dziecka przez matkę dziecka nieobjętą ubezpieczeniem chorobowym albo nieposiadającą tytułu do objęcia takim ubezpieczeniem (art. 180 § 15 pkt 2 KP)	194
2.13.	Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko/pracownika – innego członka najbliższej rodziny o udzielenie pozostałej części urlopu macierzyńskiego w przypadku niemożności sprawowania osobistej nad dzieckiem przez matkę nieobjętą ubezpieczeniem chorobowym albo nieposiadającą tytułu do objęcia takim ubezpieczeniem legitymującą się orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji (art. 180 § 15 pkt 3 KP)	195
2.14.	Wniosek pracownika – ojca wychowującego dziecko o udzielenie części urlopu macierzyńskiego w przypadku podjęcia przez matkę dziecka nieposiadającą tytułu do objęcia ubezpieczeniem chorobowym zatrudnienia w wymiarze nie niższym niż 1/2 etatu (art. 180 § 17 pkt 3 KP)	196
2.15.	Wniosek pracownika o udzielenie urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego/zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego (art. 182 ^{1a} KP)	197
2.16.	Wniosek pracownika o udzielenie części urlopu rodzicielskiego bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego albo zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego (art. 182 ^{1c} § 2 KP)	198

2.17.	Wniosek pracownika o udzielenie części urlopu rodzicielskiego w terminie nieprzypadającym bezpośrednio po wykorzystanej już części urlopu rodzicielskiego/zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający części urlopu rodzicielskiego (art. 182 ^{1c} § 3 KP) ...	200
2.18.	Wniosek pracownika o łączenie korzystania z urlopu rodzicielskiego/jego części z wykonywaniem pracy w wymiarze nie niższym niż 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu (art. 182 ^{1e} KP)	202
2.19.	Wniosek pracownika o udzielenie urlopu ojcowskiego lub jego części (art. 182 ³ KP)	203
2.20.	Wniosek pracownika o udzielenie urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (art. 183 § 1 i 3 KP)	204
Rozdział VIII. Akty prawne		205
1.	Ustawa z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 ze zm.)	205
2.	Ustawa z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 159 ze zm.)	219
3.	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 8 grudnia 2015 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz.U. z 2015 r. poz. 2243)	251
4.	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (Dz.U. z 2015 r. poz. 2205)	266
Aneks. Zestawienia wymiarów urlopów w tabelach		281
1.	Wymiar urlopu macierzyńskiego	281
2.	Dodatkowy urlop macierzyński	281
3.	Urlop rodzicielski	282
4.	Urlop ojcowski	282